

N:o 62.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående tillägg till 7 § i kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 5 september 1890; gifven Stockholms slott den 10 april 1891.

Under återopande af bifogade statsrådsprotokoll öfver ecklesiastik-ärenden för den 31 december 1890 och öfver finansärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t — som, under förutsättning af Riksdagens bifall till hvad här nedan föreslås om stämpelfrihet i vissa fall för utslag i fattigvårdsmål, är sinnad att låta utfärda en författning med föreskrift, att utslag i fattigvårdsmål af sådan beskaffenhet, som omförmäles i 48 § 1 mom. af kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, sådant berörda moment lyder i kongl. kungörelsen den 11 februari 1881, skall skyndsamt af Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande genom magistraters eller kronobetjentes och fjerdingsmäns handräckning delgifvas, förutom sökande och klagande, jemväl förklarande i de fall, då antingen genom utslaget försörjnings- eller ersättnings-skyldighet honom ådömts, eller ock målet af honom såsom sökande först anhängiggjorts, samt att bevis om delgifningen skall af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vederbörande vid anfordran tillhandahållas — härmed föreslå Riksdagen att besluta, att 7 § i kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 5 september 1890 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Från stämpelafgift enligt denna Art. äro befriade:

Akademier och statens undervisningsverk;

Arrendatorer och brukare å egendomar, som genom domänstyrelsens försorg utarrenderas, äfvensom å dylika egendomar bosatte

torpare och lägenhetsinnehafvare, i sådana på Konungens, domänstyrelsens eller Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning beroende frågor, som beröra deras rättigheter och skyldigheter gent emot kronan såsom jordens egare, dock med undantag af resolutioner angående medgifven öfverlåtelse af arrende- eller nyttjanderätt;

Embets- eller tjensteman — — — — tjensten;

Fattigvårdssambhällen och fattigvårdsinrättningar; så ock annan, som är förklarande part i fattigvårdsmål; beträffande beslut, hvilket enligt lag bör genom vederbörande myndighets försorg honom delgifvas;

Hushållningssällskap, länens;

Häktad person i mål angående brott, hvarför han sitter häktad;

Innehafvare af nyttjanderätt till sådana statens fasta egendomar, som innehafvas såsom boställen af embets- och tjenstemän inom civil-, militie- och ecklesiastikstaterna, eller blifvit anslagna kyrkor, akademier, hospitaler eller andra allmänna inrättningar, i sådana på förvaltningsmyndighets pröfning beroende mål och ärenden, som angå förhållandet mellan nyttjanderättsinnehafvaren såsom egendomens brukare och kronan såsom densammas egare;

Kronan;

Frihet från stämpel — — — justitieombudsman.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

O S C A R.

F. v. Essen.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31 december 1890.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre *Åkerhielm*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve *Lewenhaupt*,
Statsråden: herr *Wennerberg*,
 friherre *Palmstierna*,
 friherre *von Essen*,
 friherre *Åkerhielm*,
 Östergren,
 Groll,
 Wikblad.

71:o.

Vidare yttrade föredragande departementschefen:

»Genom skrifvelse den 8 november 1889 anbefalde Eders Kongl. Maj:t af förekommen anledning kammarrätten att, efter samtliga Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes hörande, afgifva underdånigt utlåtande huru vida skäl kunde förefinnas till meddelande af bestämmelser i syfte att, när i fattigvårdsmål försörjnings- eller ersättningsskyldighet ålades fattigvårdssamhälle, rote eller enskild person, utslaget derom

skulle den förpligtade genom offentlig myndighets försorg skyndsamt delgifvas, samt att, derest kammarrätten funne lämpligt, att stadganden i sådant afseende utfärdades, med förslag dertill till Eders Kongl. Maj:t inkomma.

I anledning häraf har kammarrätten infordrat och jemte eget utlåtande till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnadt yttranden i ärendet från samtliga Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande. Af brörda yttranden inhemtas, hurusom de flesta bland Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrkt meddelandet af bestämmelser i omförmälda syfte, hufvudsakligen på de grunder, att derigenom icke allenast lättnad skulle beredas den sökande eller klagande parten i fråga om utslagets delgifvande med vederparten, utan äfven målens slutliga afgörande påskyndas, då nemligen tiden för öfverklagande af beslut i dessa mål räknas från den dag klaganden af beslutet erhållit del, samt delgifningen antingen skulle verkställas snabbare genom embetsmyndighet än om det fortfarande, såsom hittills, skulle åligga parten sjelf att derom draga försorg.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms och i Vestmanlands län hafva såsom ytterligare skäl för önskvärdheten deraf att i fattigvårdsmål ett exemplar af utslaget blefve utskrifvet för att delgifvas förklarandeparten, anført, hurusom under nuvarande förhållanden det stundom händt, att de afskrifter af utslag i fattigvårdsmål, som fattigvårdsstyrelsen för delgifning sjelfva låtit taga, icke varit med hufvudskriften lika lydande, och att till följd deraf Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande nödgats vid det utlåtande, som öfver anförda besvär bort till kammarrätten afgifvas, föga en å landskansliet verkställd riktig och bestyrkt afskrift af det öfverklagade utslaget.

Inom så väl sist omförmälda som flera andra län hafva under de senare åren Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med afseende å de olägenheter, som tillförene vållats deraf, att deras utslag i fattigvårdsmål expedierats för och tillstälts allenast den sökande, men icke den förklarande parten, funnit sig föranlåtna till det förfaringssätt i fråga om expedition och delgifning af utslagen, då genom desamma försörjnings- eller ersättningsskyldighet blifvit förklaranden ådömd, att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande låtit genom kronobetjeningen tillstålla den sålunda tappande parten, vare sig han sådant begärt eller ej, en officielt bestyrkt afskrift af utslaget, mot delgifningsbevis, hvar efter sökandens exemplar af utslaget, hvarå debiterats lösen för berörda afskrift, mot denna lösen och delgifningsbevis tillstälts sökanden, som

genom utslaget fått sig tillerkänd rätt att af vederparten bekomma ersättning för lösen af afskriften.

Inom åtskilliga andra län åter hafva Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, utan att iakttaga det nu omförmälda förfaringssättet, likväl, då sökandepart i fattigvårdsmål, med öfverlemnande af utslag, hvarigenom försörjnings- eller ersättningsskyldighet ådömts förklaranden, begärt, att genom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg utslaget måtte varda förklaranden delgifvet, plägat i sådant afseende gå sökanden till handa.

I det af kammarrätten i ämnet afgifna underdåniga utlåtande anföres, att kammarrätten för sin del ansåge önskvärdt att, på sätt flertalet af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande tillstyrkt, särskilda bestämmelser blefve meddelade angående delgifning genom offentlig myndighets försorg af vissa utslag i fattigvårdsmål med förklarandeparten.

Beträffande härvid den omfattning, som syntes bära gifvas dessa bestämmelser, anslöte sig kammarrätten till den af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Jönköpings län uttalade åsigt, enligt hvilken genom stadgandena i fråga — som borde afse allenast fattigvårdsmål af sådan beskaffenhet, som omförmälas i 48 § 1 mom. af gällande fattigvårdsförordning — skulle bestämmas, att utslag i dessa mål skulle delgifvas, utom sökande eller klagande, jemväl förklarande, som »antingen först anhängiggjort målet eller ock blifvit tillförbunden underhålls- eller ersättningsskyldighet.»

Det syntes nemligen kammarrätten, att ifrågavarande utslag borde delgifvas förklaranden i alla de fall, då utslaget kunde antagas vara för honom behöfligt, och detta finge väl anses inträffa icke allenast då försörjnings- eller ersättningsskyldighet genom utslaget honom ådömts — i hvilket fall han vore i behof af utslaget för att kunna öfverklaga detsamma eller, derest han med utslaget åtnöjdes, för slutlig uppgörelse med vederparten genom det ådömda ersättningsbeloppets utbetalande och öfvertagande af den fattiges försörjning — utan ock då part, som varit sökande hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande och genom dess utslag fått sin talan bifallen, sedermera i anledning af den förpligtade partens besvär blir förklarande part i målet. I sådant fall behöfde han del af utslaget, derest detsamma meddelats af kammarrätten, för att få verkställighet deraf, om han genom detsamma vunnit, och i motsatt fall för att kunna klaga hos Eders Kongl. Maj:t, samt, då utslaget meddelats af Eders Kongl. Maj:t för verkställighet om genom utslaget hans talan bifallits, hvaremot i annat fall delgifning af Eders Kongl. Maj:ts utslag väl ej vore för honom oundgängligen nödig, vare

sig för klagan, som ej vidare kunde ifrågakomma, eller för verkställighet, men dock torde böra ega rum, då det ju alltid måste vara för den part, som anhängiggjort målet, af intresse att erhålla kännedom om, huru i anledning af ansökningen slutligen resolverats.

Inom kammarrätten iakttoges ock redan nu det förfaringssätt, att af kammarrättens utslag i fattigvårdsmål utskrefves, utom klagandens exemplar, jemväl ett exemplar för förklarande part, då denne vore fattigvårdssamhälle eller rote, samt genom utslaget försörjnings- eller ersättningsskyldighet honom ådömts eller ock målet af honom först anhängiggjorts. Det exemplar af utslaget, som i nämnda fall utskrifvits för förklarande part, hade pläгат honom tillställas genom Eders Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvandes försorg, på anmodan af kammarrätten. Ett sådant förfarande hade möjliggjorts derigenom, att i detta fall förklarande parten icke skolat för expeditionen erlægga någon afgift.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts bref till kammarrätten den 14 november 1879 är nemligen förordnadt, att den tillförene till statsverket ingående lösen för kammarrättens expeditioner skulle derefter utbytas mot stämpelafgift, hvadan lösen för ifrågavarande expedition icke kunde ifrågakomma, och, enligt 7 § i förordningen angående stämpelafgiften den 24 september 1886, äro fattigvårdssamhällen och fattigvårdsinrättningar fria från stämpelafgift till statsmyndigheternas expeditioner.

Deremot hade samma förfarande icke kunnat iakttagas, då förklarandeparten varit enskild person, enär denne i regel ej åtnjuter befrielse från erläggande af stämpelafgift för expeditionen, hvilken därför kunnat till honom utskrifvas allenast då han derom framställt begäran.

Beträffande frågan huruvida för de expeditioner af utslag i fattigvårdsmål, hvilka enligt de ifrågasatta nya bestämmelserna skulle utskrifvas åt förklarandepart vare sig denne sådant begärt eller ej, skulle gäldas lösen eller annan afgift, så enär enligt nu gällande förordningar angående expeditionslösen och stämpelafgiften förklarandepart i fattigvårdsmål icke i något fall är pliktig att mot sin vilja lösa expedition af utslag, men berättigad, om han är fattigvårdssamhälle eller rote, att bekomma expedition utan afgift, har kammarrätten, i likhet med åtskilliga Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, ansett det icke böra ifrågasättas annat än att förklarandepart skulle erhålla ifrågavarande expeditioner utan afgift.

• Vidkommande sjelfva delgifningen af utslagen hafva af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande yttrats olika meningar, huruvida denna borde ske kostnadsfritt för parten eller om för besväret med delgif-

ningen särskild godtgörelse borde gäldas till den, som delgifningen verkställde.

Till stöd för sistberörda mening har anförts, att fattigvårdsmålen borde anses såsom »enskilda» mål och likställda med dem, hvilka afsåges i förordningen den 12 juli 1878 angående ersättning till förrättningsmän i enskilda mål samt till stämmingsmän m. m.

Häremot har kammarrätten erinrat, hurusom fattigvårdsmålen åtminstone i det afseende skilja sig från »enskilda» mål, att enligt 29 och 48 §§ i fattigvårdsförordningen skriftvexlingen i fattigvårdsmålen skall ombesörjas af offentlig myndighet, som har att verkställa den delgifning af ansökningar och besvär, som eljest i enskilda mål åligger den sökande eller klagande parten.

Redan nu finge sökande och klagande part i fattigvårdsmål utslagen sig tillställda genom vederbörande exekutorers, d. v. s. Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes, magistraters, kronobetjentes och fjerdingsmäns försorg, utan att dessa, så vidt kammarrätten hade sig bekant, ansetts berättigade till eller ens plägat göra anspråk på särskild godtgörelse för sitt besvär med denna delgifning. Detta förfaringsätt plägade iakttagas ej mindre beträffande Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes och kammarrättens utslag än äfven, åtminstone då den klagande vore fattigvårdssamhälle eller rote, i fråga om utslag, gifna af Eders Kongl. Maj:t. Hvad särskildt anginge kammarrättens utslag, så hade dessa, i vissa fall, på sätt ofvan omförmälts, plägat kostnadsfritt tillställas jemväl förklarandeparten.

Emot utsträckningen af skyldigheten för offentlig myndighet att kostnadsfritt verkställa delgifning af utslag i fattigvårdsmål har af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i ett län — Göteborgs och Bohus — anmärkts, att då, så vidt bemälde befallningshafvande hade sig bekant, något stadgande icke funnes, på grund hvaraf ens den sökande parten i dylika mål vore berättigad att få sin expedition kostnadsfritt sig tillställd, en dylik förmån så mycket mindre syntes böra förklarandepart medgifvas.

I afseende härå har kammarrätten anmärkt, huru som, beträffande kammarrättens utslag, i 24 § af Eders Kongl. Maj:ts instruktion för kammarrätten den 15 oktober 1831 var föreskrifvet, att i de till kammarrättens handläggning hörande mål, i hvilka utslagen skulle undfå den dagens datum, då beslutet togs, utslagen skulle »emot bevis tillställas parterna eller deras lagligen befullmäktigade ombud, antingen uti kammarrättens kansli eller ock genom vederbörande exekutorers handräkning.»

Denna föreskrift, ehuru icke vid tiden för utfärdandet af omförmälda instruktion tillämplig å fattigvårdsmålen, hvilka då ännu icke tillhörde kammarrättens handläggning, torde dock hafva bort lända till efterrättelse äfven i fråga om berörda mål allt ifrån det förordningen angående fattigvården i riket den 13 juli 1853 började tillämpas, genom hvilken förordning först bestämdes, att besvär öfver Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes beslut i fattigvårdsmål skulle anföras hos kammarrätten.

Den omständighet, att berörda föreskrift icke influtit i den nu gällande instruktionen för kammarrätten af den 14 november 1879, torde icke heller få anses innefatta ett upphäfvande af den förmån, som enligt samma föreskrift tillkommit klagandepart hos kammarrätten att få dess utslag sig tillståndt genom myndigheternas försorg, då väl i sådant fall bort uttryckligen stadgas, huru med delgifning af ifrågasvarande utslag skulle tillgå; och har berörda föreskrift så tillämpats, att delgifningen skett utan kostnad för parten.

Då af hvad sålunda anförts framginge, att särskild godtgörelse ansetts icke böra utgå till vederbörande, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande underlydande tjänstemän och betjente för deras besvär med delgifning af utslag i fattigvårdsmål i de fall, då sådan delgifning hittills förekommit, och sådan godtgörelse ej heller torde böra dem tillkomma för deras befattning med delgifning af ansökningar och besvär samt infordrande af förklaringar i fattigvårdsmål, hvarom i 29 och 48 §§ af fattigvårdsförordningen förmåles, eller för andra förrättningar, som efter afslutande af skriftvexlingen i dylika mål men före målens afgörande blifva af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande dem anbefalda för vinnande af ytterligare utredning i målen, samt, i jmförelse med deras berörda åligganden, skyldigheten att i vissa, ofvan omförmälda fall tillställa jemväl förklarandeparten utslag i fattigvårdsmål icke torde medföra särdeles betungande tillökning i deras besvär, syntes det kammarrätten, likasom flertalet af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att icke någon särskild ersättning för ifrågasvarande besvär med delgifning af utslag i fattigvårdsmål borde tillerkännas vederbörande, dem det skulle åligga att delgifningen verkställa.

Angående sättet för genomförande af de förändringar i fråga om expedition af utslag i fattigvårdsmål och om utslagens delgifning, som kammarrätten, på sätt nu anförts, funnit sig böra tillstyrka, har kammarrätten ansett det vara lämpligt, att en särskild författning i sådant afseende blefve utfärdad; och har kammarrätten föreslagit, att denna författning skulle innefatta följande föreskrift:

»Utslag i fattigvårdsmål af sådan beskaffenhet, som omförmäles i 48 § 1 mom. af förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, sådant berörda moment lyder enligt kongl. kungörelsen den 11 februari 1881, skall skyndsamt af Konungens vederbörande befallningshafvande genom magistraters eller kronobetjentes och fjerdingmäns handräckning delgifvas icke allenast, såsom hittills varit vanligt, sökande och klagande, utan jemväl förklarande i de fall, då antingen genom utslaget försörjnings- eller ersättningsskyldighet honom ådömts eller ock målet af honom, såsom sökande, först anhängiggjorts; börande bevis om delgifningen af Konungens befallningshafvande vederbörande vid anfordran tillhandahållas».

I likhet med kammarrätten och det stora flertalet af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, finner jag det vara önskvärdt, att särskilda bestämmelser i förevarande afseende varda meddelade; och anser jag, på de af kammarrätten anförda skäl, en särskild författning, af den lydelse kammarrätten föreslagit, böra i ämnet utfärdas.

Derest stadgandet erhåller denna lydelse, hvarigenom besväret med sådan delgifning af utslag i fattigvårdsmål, som nu ifrågasatts, blifver Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, magistrater, kronobetjente och fjerdingmän ålagdt såsom en tjenstepligt, utan att bestämmelser om ersättning därför tillika meddelas, läser något särskildt stadgande derom, att ifrågavarande delgifning skall ske kostnadsfritt för parten icke vara behöfligt.

Af en sådan föreskrift, som den nu föreslagna, blifver en följd, att ifrågavarande utslag skola, jemlikt 3 och 10 §§ i förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883, till förklarandeparten utskrifvas utan lösen, så att, för vinnande af detta mål, icke någon ändring i nämnda förordning är behöflig.

Deremot erfordras, för vinnande deraf, att i hvarje fall, då till följd af nu föreslagna stadgande, expedition af utslag i fattigvårdsmål skulle komma att utskrifvas till förklarandeparten, denne skulle undfå expedition jemväl utan erläggande af stämpelavgift, ett tillägg i förordningen den 24 september 1886 angående stämpelavgiften. I sådant hänseende har kammarrätten föreslagit, att bland dem, som enligt 7 § i nämnda förordning äro befriade från afgift för stämpel till statsmyndigheternas expeditioner, skulle upptagas, förutom »fattigvårdssamhällen och fattigvårdsinrättningar», jemväl »annan, som är förklarandepart i fattigvårdsmål, beträffande beslut, hvilket enligt lag bör genom vederbörande myndighets försorg honom delgifvas.»

Då för vidtagandet af en dylik förändring Riksdagens beslut erfordras, och framställning härutinnan lärer böra aflåtas på finansdepartementets föredragning, hemställer jag, att handlingarna i ärendet jemte utdrag af det nu förda protokoll, måtte få till bemälda departement öfverlemnas för inhemtande af Riksdagens beslut i denna del af ärendet, innan detta inför Eders Kongl. Maj:t anmäles till slutlig pröfning.»

I denna hemställan förenade sig statsrådets öfrige ledamöter.

Hvad statsrådet beträffande de under förestående 73 punkter upptagna mål och ärenden i underdånighet yttrat, tillstyrkt och hemställt behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla.

Ex protocollo

H. Westerling.

Vidimeras ex officio

Fredrik Zethelius.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 april 1891.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre *Akerhielm*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve *Lewenhaupt*,
Statsråden: herr friherre *von Otter*,
herr *Wennerberg*,
friherre *Palmstierna*,
friherre *von Essen*,
friherre *Akerhielm*,
Östergren,
Groll,
Wikblad.

Departementschefen, statsrådet friherre von Essen anförde i underdånighet:

»I underdånig skrifvelse den 11 maj 1890 har Riksdagen hemställt, bland annat, att Eders Kongl. Maj:t måtte låta utarbета och till näst sammanträdande Riksdag framlägga förslag till sådana bestämmelser, som kunde finnas erforderliga för att bereda brukare af staten tillhörig jord rättighet att i mål och ärenden, som anginge förhållandet mellan honom såsom jordens brukare och kronan såsom densammas egare, erhålla vederbörande förvaltningsmyndigheters expeditioner utan stämpelafgift.

Beträffande tillkomsten af Riksdagens ifrågavarande beslut inhemtas af riksdagshandlingarne, att efter det motionär inom Andra

Kammaren, under anförande, att det syntes vara med billighetens fördringar väl öfverensstämmande, att arrendatorer af kronans domäner icke betungades med erläggande af stämpelafgift å utslag och resolutioner i mål och ärenden rörande deras arrenden, men att gällande förordning angående stämpelafgift ålade vederbörande myndigheter att i slika fall uttaga lösen för stämpel, föreslagit, att Riksdagen ville besluta ett tillägg till gällande förordning angående stämpelafgiften, i syfte att kronans arrendatorer blefve befriade från skyldigheten att i mål och ärenden, som rörde deras innehafvande arrenden, erlägga stämpelafgift, så har bevillningsutskottet i sitt öfver berörda motion afgifna betänkande anfört, hursom motionen syntes gifva uttryck åt en riktig grundsats. Den stämpelafgift, som erlades för statsmyndigheters expeditioner, vore till sin natur en afgift för anlitaudet af offentlig myndighet, en afgift, som uttoges af den, hvilken i något särskildt fall till sin förmån påkallade statens verksamhet. Förhållandet mellan kronan och dess arrendatorer åter vore ett rent privaträttsligt förhållande, i intet afseende skiljande sig från förhållandet mellan en enskild jordägare och hans landbo; kronan vore i detta fall gent emot den enskilde mera husbonde än öfverhet. Vid sådant förhållande syntes de meddelanden, kronan rörande förvaltningen af dess domäner hade att till sina arrendatorer afgifva, icke lämpligen böra göras till föremål för stämpelafgift. I allmänhet uttages ej heller dylik afgift. Enligt hvad utskottet inhemtat blefve nemligen domänstyrelsens beslut i hithörande frågor i de flesta fall expedierade i form af bref eller kontrakt, för hvilka stämpelafgift ej erlades, men undantag funnes, och hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, hvilken myndighet i vissa fall egde att taga befattning med frågor rörande arrenden af kronojord, förekomme stämpelbeläggning vid än flera tillfällen, ehuru praxis härvid syntes temligen vacklande. Om sålunda ett stadgande i den rigtning motionären föreslagit syntes af behovet påkalladt, kunde utskottet emellertid ej gilla den föreslagna affattningen på detta stadgande. Motionärens förslag vore nemligen allt för vidsträckt deruti, att det icke begränsade stämpelfriheten till sådana arrendet rörande mål och ärenden, som anginge arrendatorns förhållande till kronan såsom principal. Från en annan synpunkt åter vore stadgandet för trångt. Något skäl, hvarför icke äfven arrendatorer af annan statens jord än den, som vore under kronans omedelbara disposition, såsom åt allmänna verk och inrättningar anslagna hemman och lägenheter äfvensom boställshafvare skulle ega att i liknande fall åtnjuta stämpelfrihet, syntes utskottet icke förefinnas. Med afseende härå hemstälde utskottet, att Riksdagen ville till Eders

Kongl. Maj:t aflåta en skrifvelse i ämnet af den lydelse, som sedermera blef af Riksdagen godkänd.

Sedan vid underdånig föredragning af Riksdagens berörda skrifvelse den 5 september 1890 Eders Kongl. Maj:t åt mig uppdragit att låta inom finansdepartementet utarbeta förslag i det af Riksdagen angifna syfte, har ett dylikt förslag blifvit derstädes uppgjort, deri hufvudsakligen framhållits, att Riksdagen, enligt hvad frågans föregående behandling gäfvé vid handen, velat för den kategori af personer, hvarom nu vore fråga, begränsa stämpelfriheten till de under art. I i stämpelförordningen omförmälda handlingar eller statsmyndigheternas expeditioner; att, hvad anginge omfattningen af den medgifna stämpelfriheten, Riksdagen ansett densamma böra tillgodokomma allenast brukare af *staten* tillhörig jord, hvadan från denna förmån borde uteslutas innehafvare af sådan jord, till hvilken eganderätten på grund af donationer eller annorledes öfvergått å kyrkor, akademier, fromma stiftelser eller andra allmänna inrättningar eller å menigheter, men deremot velat medgifva densamma åt ej allenast arrendatorer och brukare af sådan jord, som stode under kronans omedelbara disposition och genom domänstyrelsens försorg utarrenderades, äfvensom å dylik jord bosatte torpare och lägenhetsinnehafvare, utan äfven innehafvare af nyttjanderätt till sådan statens fasta egendom, som innehades såsom boställen eller blifvit anslagen kyrkor, akademier, hospitaler samt andra allmänna inrättningar; samt att, ehuru af det i Riksdagens skrifvelse använda uttrycket »staten tillhörig jord» den slutsats möjligen skulle kunna dragas, att Riksdagen velat låta stämpelfrihet tillgodokomma allenast innehafvare af jordbruksfastighet, men derifrån utesluta innehafvare af annan kronan tillhörig fast egendom eller rättighet å landet, såsom qvarnverk, fisken eller jagträttigheter, anledning dock ej förefunnes att göra något undantag med afseende på innehafvare af sistnämnda slag af staten tillhörig egendom, helst enahanda skäl talade för förmånens utsträckande jemväl till dem, hvaremot kronoåbor ej borde inbegripas under den medgifna stämpelfriheten. I förslaget har vidare erinrats, att från de expeditioner, hvilka brukare af kronoegendom hade att stämpelfritt bekomma, uttryckligen borde undantagas sådana resolutioner, hvarigenom tillstånd lemnades att öfverlåta arrende- eller nyttjanderätt, enär dylik öfverlåtelse, såsom uteslutande afseende brukarens fördel, icke kunde sägas beröra förhållandet mellan denne och kronan i den mening, som af Riksdagen åsyftades; samt att, beträffande frågan om hvilka myndigheters expeditioner, som skulle erhållas utan stämpelafgift, i Riksdagens skrifvelse bestämdt uttalats, att denna förmån skulle åt-

njutas endast för sådana expeditioner, som utgäfves af förvaltningsmyndigheterna.

Med tillämpning af de åsigtter, som sålunda blifvit uttalade, har för vinnande af det i Riksdagens skrifvelse afsedda syfte förslag framlagts om sådan ändring i 7 § af nu gällande förordning angående stämpelafgiften den 5 september 1890, att i denna §, hvilken innefattar bestämmelser om befrielse från de i förordningen stadgade afgifter, skulle efter bokstafs följd införas två nya punkter, så lydande:

»Arrendatorer och brukare å egendomar, som genom domänstyrelsens försorg utarrenderas, äfvensom å dylika egendomar bosatte torpare och lägenhetsinnehafvare i sådana på Konungens, domänstyrelsens eller Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning beroende frågor, som beröra deras rättigheter och skyldigheter till kronan såsom jordegare, dock med undantag af resolutioner angående medgifven öfverlåtelse af arrende- eller nyttjanderätt»; och

»Innehafvare af nyttjanderätt till sådana statens fasta egendomar, som, utan att vara af domänstyrelsen utarrenderade, innehafvas såsom boställen af embets- och tjenstemän inom civil-, militie- och ecklesiastikstaterna, eller blifvit anslagna kyrkor, akademier, hospitaler eller andra allmänna inrättningar, i sådana på förvaltningsmyndighets pröfning beroende mål och ärenden, som angå förhållandet mellan nyttjanderättsinnehafvaren såsom egendomens brukare och kronan såsom densammas egare.»

Öfver berörda förslag hafva statskontoret och kammarrätten, på nådig befallning, i ett den 6 i denna månad inkommit underdånigt utlåtande, sig yttrat, och dervid, enär vid de föreslagna tilläggs punkterna, genom hvilkas införande i förordningen den af Riksdagen åsyftade stämpelfrihet syntes kunna beredas brukare af kronans fastigheter, endast varit att anmärka, att de i den senare punkten förekommande orden »utan att vara af domänstyrelsen utarrenderade» såsom öfverflödiga syntes böra utgå, hemställt om nådigt bifall till förslaget i öfrigt.

I likhet med de hörda embetsverken finner jag det uppgjorda förslaget tillfredsställande och anser följaktligen tillägg böra göras till 7 § stämpelförordningen af den lydelse förslaget innehåller, dock med iakttagande af den utaf embetsverken föreslagna utslutning i senare punkten.

Jag tillåter mig vidare efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet påkalla Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på en fråga, som jemväl torde böra föranleda till ändring i nyssberörda paragraf i gällande stämpelförordning. Sedan Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den

8 november 1889, i sammanhang med pröfningen af anförda besvär af Malmö fattigvårdsstyrelse i fråga o. n skyldighet för Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Hallands län att ombesörja delgifning åt den försörjningsskyldige af ett utaf sistnämnda embetsmyndighet meddeladt utslag i fattigvårdsmål, anbefalt kammarrätten att efter samtliga Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes hörande afgifva underdånigt utlåtande, huruvida skäl kunde förefinnas till meddelande af bestämmelser i syfte att, när i fattigvårdsmål försörjnings- eller ersättningsskyldighet ålades fattigvårdssamhälle, rote eller enskild person, utslaget derom skulle den förpligtade genom offentlig myndighets försorg skyndsamt delgifvas, samt att, derest kammarrätten funne lämpligt, att stadganden i sådant afseende utfärdades, med förslag dertill till Eders Kongl. Maj:t inkomma, så har kammarrätten i ett den 23 oktober 1890 afgifvit underdånigt utlåtande, med framhållande af önskvärdheten deraf, att särskilda bestämmelser blefve utfärdade angående delgifning i vissa fall genom offentlig myndighets försorg af utslag i fattigvårdsmål med förklarande parten, föreslagit, att en särskild författning måtte utfärdas, innefattande följande föreskrift:

Utslag i fattigvårdsmål af sådan beskaffenhet, som omförmäles i 48 § 1 mom. af förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, sådant berörda mom. lyder i kongl. kungörelsen den 11 februari 1881, skall skyndsamt af Konungens vederbörande befallningshafvande genom magistraters eller kronobetjentes och fjerdingmäns handräckning delgifvas icke allenast, såsom hittills varit vanligt, sökande och klagande, utan jemväl förklarande i de fall, då antingen genom utslaget försörjnings- eller ersättningsskyldighet honom ådömts, eller ock målet af honom, såsom sökande, först anhängiggjorts; börande bevis om delgifningen af Konungens befallningshafvande vederbörande vid anfordran tillhandahållas.

I sammanhang härmed och jemte meddelande, att här ifrågavarande utslag, jemlikt 3 och 10 §§ i nådiga förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883, skulle komma att utskrifvas till förklarandeparten utan lösen, men att, på det i hvarje fall, då till följd af nu föreslagna stadgande expedition af utslag i fattigvårdsmål utskrifves till förklarandeparten, denne skulle undfå expeditionen jemväl utan erläggande af stämpelavgift, ett tillägg till gällande förordning angående stämpelavgiften vore erforderligt, har i sådant afseende kammarrätten tillika föreslagit, att bland dem, som enligt 7 § i nämnda förordning vore befriade från afgift för stämpel till statsmyndigheternas expeditioner, skulle upptagas, förutom »fattigvårdssamhällen och fattig-

vårdsinrättningar», jemväl »annan, som är förklarandepart i fattigvårdsmål, beträffande beslut, hvilket enligt lag bör genom vederbörande myndighets försorg honom delgifvas.»

Vid underdånig föredragning af detta ärende den 31 december 1890 har Eders Kongl. Maj:t, som funnit, att en särskild författning, af den lydelse kammarrätten föreslagit, borde utfärdas i fråga om delgifning i vissa fall af utslag i fattigvårdsmål, förordnat, att handlingarna i ärendet jemte utdrag af protokollet skulle öfverlemnas till finansdepartementet för inhemtande af Riksdagens beslut i fråga om stämpelfrihet för berörda utslag, innan ärendet inför Eders Kongl. Maj:t anmäldes till slutlig pröfning.

Sedan med anledning häraf underdånigt utlåtande inhemtats från satskontoret, har detta embetsverk förmält sig icke hafva något att erinra mot det af kammarrätten framställda förslag om tillägg till 7 § stämpelförordningen, under förutsättning, att ofvan omförmälda författning angående delgifning i vissa fall af utslag i fattigvårdsmål jemväl åt förklarandepart komme till stånd.

Då ej heller jag har någon erinran att göra vid det af kammarrätten afgifna förslag till ändring i nyssberörda förordning, anser jag mig böra till detsamma förorda bifall.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t, — med förklarande, att Eders Kongl. Maj:t, under förutsättning af Riksdagens bifall till förslaget om stämpelfrihet i vissa fall för utslag i fattigvårdsmål, är sinnad att låta utfärda en författning med föreskrift, att utslag i fattigvårdsmål af sådan beskaffenhet, som omförmäles i 48 § 1 mom. af förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, sådant berörda moment lyder i kungörelsen den 11 februari 1881, skall skyndsamt af Eders Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande genom magistraters eller kronobetjentes och fjerdingmäns handräckning delgifvas, förutom sökande och klagande, jemväl förklarande i de fall, då antingen genom utslaget försörjnings- eller ersättningsskyldighet honom ådömts, eller ock målet af honom såsom sökande först anhängiggjorts, samt att bevis om delgifningen skall af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande vederbörande vid anfordran tillhandahållas, — måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att besluta, att 7 § i nådiga förordningen angående stämpelafgiften den 5 september 1890 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Från stämpelafgift enligt denna Art. äro befriade:

Akademier och statens undervisningsverk;

Arrendatorer och brukare å egendomar, som genom domän-

styrelsens försorg utarrenderas, äfvensom å dylika egendomar bosatte torpare och lägenhetsinnehafvare, i sådana på Konungens, domänstyrelsens eller Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning beroende frågor, som beröra deras rättigheter och skyldigheter gent emot kronan såsom jordens egare, dock med undantag af resolutioner angående medgifven öfverlåtelse af arrende eller nyttjanderätt;

Embets- eller tjensteman — — — — — tjensten;

Fattigvårdssamhällen och fattigvårdsinrättningar; så ock annan, som är förklarandepart i fattigvårdsmål, beträffande beslut, hvilket enligt lag bör genom vederbörande myndighets försorg honom delgifvas;

Hushållningssällskap, länens;

Häktad person i mål angående brott, hvarför han sitter häktad;

Innehafvare af nyttjanderätt till sådana statens fasta egendomar, som innehafvas såsom boställen af embets- och tjenstemän inom civil-, militie- och ecklesiastikstaterna, eller blifvit anslagna kyrkor, akademier, hospitaler eller andra allmänna inrättningar, i sådana på förvaltningsmyndighets pröfning beroende mål och ärenden, som angå förhållandet mellan nyttjanderättsinnehafvaren såsom egendomens brukare och kronan såsom deusammis egare;

Kronan;

Frihet från stämpel — — — — — justitieombudsman.»

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Adolf von Hofsten.